

STORTINGET

Innst. 347 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:107 S (2020–2021)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Solveig Horne, Kari Kjønås Kjos og Himanshu Gulati om voksen stebarnsadoptjon

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en lovendring slik at det blir det voksne barnet selv som vurderer hva som er til beste for vedkommende i saker om stebarnsadoptjon av voksne barn.»

Det vises til representantforslaget for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Silje Hjemdal, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til representantforslaget fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Solveig Horne, Kari Kjønås Kjos og Himanshu Gulati om voksen stebarnsadoptjon.

Komiteen viser til at ny adopsjonslov ble vedtatt 16. juni 2017 og trådte i kraft 1. juli 2018. Det er inn tatt en formålsbestemmelse i loven, som presiserer at formålet med adopsjon av voksne er å bekrefte rettslig eksisterende bånd tilsvarende forholdet mellom barn og foreldre. Komiteen viser videre til at adopsjon av en voksen person (over 18 år) er regulert slik i adopsjonsloven § 16 første ledd:

«En person som har fylt 18 år, kan adopteres bare hvis det er klart sannsynlig at adopsjonen vil bli til beste for personen. Adopsjonssøkeren må dessuten ha oppfostret personen i minst 6 år, med mindre andre særlige grunner taler for adopsjon. I vurderingen skal det legges særlig vekt på tilknytningen mellom søkeren og den som søkes adoptert, den familietilknytningen som måtte falle bort ved adopsjonen, og eventuelle søsken som søkeren skal adoptere samtidig.»

Komiteen viser videre til at adopsjon endrer rettslige familieband med endelig virkning og dermed har store rettslige konsekvenser for alle de berørte i saken (søker, personen som søkes adoptert, foreldrene). Det er derfor ikke bare hensynet til den som søkes adoptert, som vektlegges, men også hensynet og dermed rettssikkerheten til andre som berøres. Komiteen viser til at adopsjonsmyndighetene skal legge til grunn og vektlegge partenes eget syn på adopsjonsspørsmålet. Det fremgår imidlertid av loven § 16 og av forarbeidene at adopsjonsmyndighetene også skal vektlegge andre forhold.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til svarbrevet fra statsråd Kjell Ingolf Ropstad av 1. mars 2021, som peker på at representantforslaget ser ut til å bryte med et langvarig prinsipp i norsk rett om at man

ikke selv kan bestemme eller avtale hvem som skal være ens rettslige foreldre. Etablering og overføring av rettslig foreldreskap er i dag et offentlig ansvar. Voksne kan heller ikke kreve at rettslige familieband oppheves, selv om de mener å ha gode grunner for det. Flertallet viser videre til svarbrevet fra statsråden som sier at en endring som foreslått i Dokument 8:107 S (2020–2021) uansett vil måtte utredes nærmere, herunder må det ses på de menneskerettslige sidene ved saken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter forslagsstillernes intensjon om å gjøre det enklere å tillate voksen stebarnadopsjon. For mange personer, selv om de har fylt 18 eller 30 år, vil det være svært viktig med en rettslig anerkjennelse av de følelsesmessige båndene de har knyttet til en steforelder over mange år. Disse medlemmer er enige med forslagsstillerne i at eksempler kan tyde på at dagens praksis er for restriktiv, og at det voksne barnets mening om hva som er til det beste for seg, blir tillagt for lite vekt. Disse medlemmer mener imidlertid dette kan løses uten å endre en langvarig forvaltningspraksis for at adopsjon er en myndighetsoppgave, ved at det voksne barnets mening tillegges større vekt enn i dag i avveilingen av hva som er «klart sannsynlig» til det beste for personen.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og sikre at det myndige barnets mening vektes tyngre i saker om voksen stebarnadopsjon.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at samtykke fra den som skal adopteres, er et vilkår i dag. Ved adopsjon er det en rekke hensyn som må ivaretas, herunder vektlegges det om det har vært kontakt med biologisk forelder – varighet og omfang. Hensynet til søsken vektlegges også.

Disse medlemmer viser til at brudd med rettslige bånd mellom barn og foreldre (ev. også søsken) er svært inngripende. Disse medlemmer antar at menneskerettighetene her kommer inn, herunder EMK artikkel 8.

Disse medlemmer ønsker at man utreder mer før man tar et endelig standpunkt, ettersom dette er et komplekst tema.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at representantforslaget ikke tar til orde for at personer «selv kan bestemme eller avtale hvem som skal være ens rettslige foreldre». Kjernen i forslaget dreier seg om hvem som skal kunne bestemme hva som er best for «barnet». Siden «barnet» er voksent,

er det umyndiggjørende at «barnet» selv ikke skal få bestemme hva som er best. At det kan være andre grunner til å avslå en søknad om adopsjon (slik som for eksempel hensynet til andre personer), er i seg selv ikke et godt argument for å beholde en umyndiggjørende bestemmelse.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en lovendring slik at det blir det voksne barnet selv som vurderer hva som er til beste for vedkommende i saker om stebarnadopsjon av voksne barn.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at Dagbladet nylig (12. mars 2021) hadde en sak om en 34 år gammel kvinne og hennes stefar som begge ønsket adopsjon, og hvor de biologiske foreldrene hadde samtykket, men hvor det likevel ble avslag fra adopsjonsmyndighetene. Disse medlemmer mener det er uheldig når tolkningen av loven gir utilsiktede konsekvenser som fratar myndige mennesker retten til å avgjøre hva som er til det beste for dem.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil videre trekke frem Sivilombudsmannens uttalelse, SOM-2019-3344, som gjelder en annen sak om voksen stebarnadopsjon. Her konkluderer Sivilombudsmannen med at Bufdir har tolket adopsjonsloven § 16 feil. I denne konkrete saken ga Bufdir avslag fordi tidligere ektefelle, som er forelder til barnet, ikke hadde samtykket i adopsjon. Ombudsmannen kom til at ved voksenadopsjon etter § 16 kan det ikke stilles vilkår om samtykke fra tidligere ektefelle som er forelder til «barnet» i saken. Dette medlem mener at uttalelsen fra Ombudsmannen indikerer at feiltolkninger av loven har funnet sted. Dette medlem merker seg at statsråd Kjell Ingolf Ropstad i svarbrev til komiteen opplyser at Bufdir vil bli bedt om å gjennomgå retningslinjene til loven, for å sikre at disse er i samsvar med loven og dens forarbeider. Dette medlem forventer en snarlig oppfølging av dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det etter adopsjonsloven skal gjøres en konkret vurdering av adopsjonsøknaden der flere hensyn vektlegges. Dette gjelder også ved voksenadopsjon. Adopsjon er svært inngripende og irreversibelt. Adopsjon er en myndighetsoppgave, noe det fortsatt må være.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en lovendring slik at det blir det voksne barnet selv som vurderer hva som er til beste for vedkommende i saker om stebarnsadopsjon av voksne barn.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen utrede og sikre at det myndige barnets mening vektas tyngre i saker om voksen stebarnsadopsjon.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 20. april 2021

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Jorunn Gleditsch Lossius

ordfører

**DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Familie- og kulturkomiteen
0026 OSLO

Deres ref
2021/622 IS/mb

Vår ref
21/820-

Dato
01. mars 2021

Svar på Dok.8:107 S (2020-2021) om voksen stebarnsadoptsjon

Jeg viser til brev fra Stortingets Familie- og kulturkomité 16. februar 2021 med spørsmål om departementets vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Solveig Horne, Kari Kjønnaas Kjos og Himanshu Gulati. Representantene har fremmet følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en lovendring slik at det blir det voksne barnet selv som vurderer hva som er til beste for vedkommende i saker om stebarnsadoptsjon av voksne barn.

Ny adopsjonslov ble vedtatt 16. juni 2017, og trådte i kraft 1. juli 2018. Det ble inntatt en formålsbestemmelse i loven, som presiserte at formålet ved adopsjon av voksne er å bekrefte rettslig eksisterende bånd tilsvarende forholdet mellom barn og foreldre. Se adopsjonsloven § 1 andre ledd. Departementet foreslo i Prop. 88 L (2016-2017) pkt. 11.6.1 at muligheten for adopsjon av voksne skulle videreføres, men at adgangen fortsatt skulle være snever fordi hovedformålet med adopsjonen er et annet når adopsjonssøkerne ikke lenger skal oppfostre den som søkes adoptert. Stortinget hadde ikke merknader til dette, jf. Innst. 359 L (2016-2017). Adopsjon av voksen person (over 18 år) er regulert slik i adopsjonsloven § 16 første ledd:

En person som har fylt 18 år, kan adopteres bare hvis det er klart sannsynlig at adopsjonen vil bli til beste for personen. Adopsjonssøkeren må dessuten ha oppfostret personen i minst 6 år, med mindre andre særlige grunner taler for adopsjon. I vurderingen skal det legges særlig vekt på tilknytningen mellom søkeren og den som søkes adoptert, den familietilknytningen som måtte falle bort ved adopsjonen, og eventuelle søsken som søkeren skal adoptere samtidig.

Representantforslaget gjelder adopsjon av voksne stebarn. Jeg gjør oppmerksom på at adopsjonsloven § 16 ikke er avgrenset til adopsjon av tidligere stebarn.

Adopsjon endrer rettslige familieband med endelig virkning, og har dermed store rettslige konsekvenser for alle de berørte i saken (søker, personen som søkes adoptert, foreldrene). Det er derfor ikke bare hensynet til den som søkes adoptert som vektlegges, men også hensynet og dermed rettssikkerheten til andre som berøres.

Adopsjonsloven § 16 om voksenadopsjon krever at det må være klart sannsynlig at adopsjonen vil bli til det beste for personen. Dette er tilsvarende som ved adopsjon av mindreårige, der det fremgår at en søknad om adopsjon og om forhåndssamtykke til å adoptere bare kan innvilges når det er klart sannsynlig at adopsjonen vil bli til barnets beste, jf. adopsjonsloven § 4 første ledd andre punktum. Beviskravet ble lovfestet i ny adopsjonslov. Det fremgår av Prop. 88 L (2016-2017) punkt 22.7 at beviskravet bør være høyere enn alminnelige sannsynlighetsovervekt, og departementet sluttet seg til Adopsjonsutvalgets forslag om at begrepet "klart sannsynlig" er dekkende og presist.

Adopsjonsmyndighetene skal legge til grunn og vektlegge partenes eget syn på adopsjonsspørsmålet. Det fremgår imidlertid av lovens § 16 og av forarbeidene at adopsjonsmyndighetene også skal vektlegge andre forhold.

Adopsjonsmyndighetene skal særlig legge vekt på tilknytningen mellom søkeren og den som søkes adoptert, den familietilknytningen som måtte falle bort ved adopsjonen og eventuelle søsken som søkeren skal adoptere samtidig. Dette utdypes slik i Prop. 88 L (2016-2017) pkt. 11.6.2.

Kravet om at adopsjonen skal være til det beste for den som søkes adoptert, skal i stor grad tolkes på samme måte som kravet om at adopsjonen skal være til barnets beste, jf. lovutkastet § 4. I tillegg vil retningslinjer som angår de ulike adopsjonstypene langt på vei gjøre seg gjeldende for adopsjon av myndige personer. Det vil si at kravene som stilles ved adopsjon av mindreårig stebarn, også gjør seg gjeldende ved vurderingen av om stebarnsadoptasjon av myndige personer skal finne sted. Forholdet mellom den som søkes adoptert og søker, opprinnelig forelder, eventuelle søsken og øvrig slekt må for eksempel vurderes. Adopsjon er dermed ikke et verktøy som skal kunne benyttes for å etablere og løse opp familierelasjoner ut fra hva partene er blitt enige om. Departementet går inn for at gjeldende restriktive praksis ved adopsjon av voksne personer videreføres.

At den som søkes adoptert samtykker og mener adopsjon er det beste for seg, er en forutsetning for å kunne innvilge adopsjon, men ikke i seg selv avgjørende.

Jeg kan ikke støtte forslaget fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Solveig Horne, Kari Kjønnaas Kjos og Himanshu Gulati, som ser ut til å bryte med et langvarig prinsipp i norsk rett om at man ikke selv kan bestemme eller avtale hvem som skal være ens rettslige foreldre. Etablering og overføring av rettslig foreldreskap er i dag et offentlig ansvar. Voksne kan

heller ikke kreve at rettslige familieband oppheves, selv om de mener å ha gode grunner for det. En endring som foreslått i Dok.8:107 S (2020-2021) vil uansett måtte utredes nærmere, herunder må det ses på de menneskerettslige sidene ved saken.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) opplyser at de ut fra deres behandling av klager over avslag på søknad om voksne stebarn ikke har sett at Barne-, ungdoms- og familieetatens praksis har endret seg etter at ny adopsjonslov trådte i kraft. Jeg vil imidlertid be Bufdir gjennomgå retningslinjene til loven, Q-1245/2018, for å sikre at disse er godt i samsvar med lov og forarbeider.

Med hilsen

Kjell Ingolf Ropstad

